

3. භාලිද්දකානි සූත්‍රය.

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් සමයෙක ආයුෂ්මත් මහාකව්චායන ස්ථවිරයන් වහන්සේ අවන්ති ජනපදයෙහි කුරුසරනම් නගරයෙහි පවත්න නම් පච්ඡයෙහි වාසය කරන සේක.

2. ඉක්බිති භාලිද්දකානි නම් ගෘහපතිතෙමේ ආයුෂ්මත් මහා කව්චායන ස්ථවිරයන් වහන්සේ යම් තැනෙක් හිඳ එතැනින් පැමිණියේය. පැමිණ ආයුෂ්මත් මහාකව්චායන ස්ථවිරයන් වහන්සේට වැඳ එකත් පසෙක උන්නතේය. එකත් පසෙක උන්නාවූ භාලිද්දකානි ගෘහපතිතෙම ආයුෂ්මත් මහාකව්චායන ස්ථවිරයන් වහන්සේට මේ කාරණය සැලකළේය. එනම් ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අෂ්ටක වර්ගයෙහි මාගන්දිය ප්‍රශ්නයෙහි මෙසේ වදාරන ලදී.

**“ඔකං පභාය අනිකොකසාරී
ගාමේ අකුබ්බං මුතී සත්ථව්‍යානී,
කාමෙහි ඊතොකා අපුරෙකකර්ථො’
කථං හ විශ්ඤාන ජනෙන කසිරා”ති.**

‘Okam pahāya aniketasārī
Gāme akubbam muni satthavāni,
Kāmehi ritto apurekkharāno
Katham na viggayha janena kayirā”ti.

ගෙය අත්හැර ගෙයි වාසය නොකරන්නාවූ

ගම හා එක්ව නොවසන්නාවූ

කාමයන් කෙරෙන් මිදුනාවූ සසර පෙරටු කොට නැත්තාවූ

මහණනෙමේ කෙසේ නම් ජනයා සමග විරුද්ධව කථා නොකරන්නේද ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සංකෂපයෙන් වදාරන ලද මේ දේශනාවේ අර්ථය විස්තර වශයෙන් කෙසේ දන යුතුද යනුයි.

3. ගෘහපතිය රූපස්කන්ධය වනාහි විඤානයාගේ ඔක (ගෙය) විඤානය රූපස්කන්ධයෙහි ඇලෙන රාගයෙන් බැඳුණු විඤානාණය ඔක සාරියයි කියනු ලැබේ. ගෘහපතිය වේදනා ස්කන්ධය විඤානයාගේ ඔක (ගෙය) නම්. වේදනාවෙහි ඇලෙන රාගයෙන් බැඳුණු විඤානය ඔක සාරියයි කියනු ලැබේ. ගෘහපතිය සංඤා ස්කන්ධය විඤානයාගේ ඔක(ගෙය) නම්. සංඤා ස්කන්ධයෙහි ඇලෙන රාගයෙන් බැඳුණු විඤානය ඔකසාරියයි කියනු ලැබේ. ගෘහපතිය සංස්කාර ස්කන්ධය විඤානයාගේ ඔක (ගෙය) නම්. සංස්කාර ස්කන්ධයන්හි ඇලෙන රාගයෙන් බැඳුණු විඤානය ඔකසාරියයි කියනු ලැබේ. ගෘහපතිය මෙසේ වනාහි ඔකසාරී නම් වෙයි.

Rūpadhātu kho gahapati, viññāṇassa oko. Rūpadhāturāgavinibaddhañca pana viññāṇaṃ okasārīti vuccati. Vedanādhātu kho gahapati viññāṇassa oko, vedanādhāturāgavinibaddhañca pana viññāṇaṃ okasārīti vuccati. saññādhātu kho gahapati, viññāṇassa oko, saññādhāturāgavinibaddhañca pana viññāṇaṃ okasārī’ ti vuccati. Saṃkhārādhātu kho gahapati, viññāṇassa oko. Saṃkhārādhāturāgavinibaddhañca pana viññāṇaṃ okasārīti vuccati. Evaṃ kho gahapati, okasārī hoti.

4. ගෘහපතිය කෙසේ නම් අනොකසාරී නම් වේද ගෘහපතිය රූප ස්කන්ධයෙහි ඇලෙන යම් ජන්දයක් වේද යම් රාගයක් වේද යම් නන්දයක් වේද යම් තෘෂ්ණාවක් වේද තෘෂ්ණාදාෂ්ටි යන උපාසයන් සහ සතර උපාදානයෝ වෙත්ද අකුසල් සිතට ස්ථානවූ අනුසය ධර්මයෝ වෙත්ද ඔවුහු නවාගනයන් වහන්සේ විසින් පහකරන ලදහ. උදුරා දමන ලද මුල් ඇත්තාහුය. සිඳින ලද තල් ගසක් මෙන් කරන ලද්දාහුය. නැවත හට නොගන්නා ස්වභාවයක් කරන ලද්දාහුය. විනාශ කරන ලදහ. නැවත නුපදින ස්වභාවයට පමුණුවන ලදහ. එහෙයින් නවාගනයන් වහන්සේ අනොකසාරියයි කියනු ලැබේ.

Kathañca gahapati, anokasārī hoti: rūpadhātuyā kho gahapati, yo chando yo rāgo yā nandi yā tañhā ye upayūpādānā cetaso adhiṭṭhānābhinivesānusaṃyā, te tathāgatassa pahīnā ucchinnaṃulā tālāvattthukatā anabhāvakatā āyatim anuppādadhama. Tasmā tathāgato anokasārīti vuccati.

5. ගාභපතිය වේදනා ස්කන්ධයෙහි ගාභපතිය සංඥා ස්කන්ධයෙහි ගාභපතිය සංස්කාර ස්කන්ධයෙහි යම් ජන්දයක් වේද යම් රාගයක් වේද යම් නන්දියක් වේද යම් තෘෂ්ණාවක් වේද යම් තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි යන උපාය සහ සතර උපාදානයෝ අකුසල් සිතට වාසස්ථානවූ අනුසයෝ වෙන්ද ඔවුහු තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පහකරන ලද උදුරා දමන ලද මූල් ඇත්තාහුය. සිද්ධන ලද නල් ගසක් මෙන් කරන ලද්දාහුය. විනාශ කරන ලද්දාහ. මන්තෙහි නුපදනා බවට පමුණුවන ලද්දාහ. එහෙයින් තථාගතයන් වහන්සේ අනොකසාරී යයි කියනු ලැබේ.

6. ගාභපතිය විඤාන ධාතුවෙහි යම් ජන්දයක් වේද යම් රාගයක් වේද යම් නන්දියක් වේද යම් තෘෂ්ණාවක් වේද යම් උපාය උපාදානයෝ වෙන්ද අකුසල් සිතට වාසස්ථානවූ අනුසයෝ වෙන්ද ඔවුහු තනාගතයන් වහන්සේ විසින් පහකරන ලදහ. උදුරා දමන ලද මූල් ඇත්තාහුය. සිද්ධන ලද නල් ගසක් මෙන් කරන ලද්දාහුය. විනාශ කරන ලද්දාහුය. මන්තෙහි නුපදින බවට පමුණුවන ලද්දාහුය. එහෙයින් තථාගතයන් වහන්සේ අනොකසාරී යයි කියනු ලැබේ. ගාභපතිය මෙසේ වනාහි අනොකසාරී නම් වෙයි.

7. ගාභපතිය කෙසේ නම් තිකෙනසාරී (ගෙයි හැසිරෙන්නේ වම්) වේද රූපාරම්මණය නමැති ගාභයෙහි බැඳෙන්නාවූ ක්ලේශ ධර්ම තිකෙනසාරී යයි කියනු ලැබේ. ගාභපතිය ශබ්දාරම්මණය නමැති ගාභයෙහි බැඳෙන්නාවූ ක්ලේශ ධර්ම තිකෙනසාරී යයි කියනු ලැබේ. ගන්ධාරම්මණය නමැති ගාභයෙහි බැඳෙන්නාවූ ක්ලේශ ධර්ම තිකෙනසාරී යයි කියනු ලැබේ. රසාරම්මණය නමැති ගාභයෙහි බැඳෙන්නාවූ ක්ලේශ ධර්ම තිකෙනසාරී යයි කියනු ලැබේ. පොට්ඨබ්බාරම්මණය නමැති ගාභයෙහි බැඳෙන්නාවූ ක්ලේශ ධර්ම තිකෙනසාරී යයි කියනු ලැබේ. ධර්මාරම්මණය නමැති ගාභයෙහි බැඳෙන්නාවූ ක්ලේශ ධර්ම තිකෙනසාරී යයි කියනු ලැබේ. ගාභපතිය මෙසේ වනාහි තිකෙනසාරී නම් වෙයි.

ගැහැවිය, කෙසේ නම් නිකේතසාරී (නිවෙස්හි හැසිරෙන්නේ) වේ ද යත් : ගැහැවිය, රූපාලම්බන නමැති නිවෙස්හි උපන් කෙලෙසුන්ගේ වියාර—පැතිරීම හා විනිබන්ධ—බැඳීම හේතුකොටගෙන නිකේතසාරී යයි කියනු ලැබේ. ශබ්දලම්බන ... ගන්ධා

Kathañca gahapati, nicketasārī hoti: rūpanimittaniketavisāraṇibandhā kho gahapati, nicketasārīti vuccati. Saddanimittaniketavisāraṇibandhā kho gahapati, nicketasārīti vuccati. Gandhanimittaniketavisāraṇibandhā kho gahapati, nicketasārīti vuccati. Rasanimittaniketavisāraṇibandhā kho gahapati, nicketasārīti vuccati. Photṭhabbanimittaniketavisāraṇibandhā kho gahapati, nicketasārīti vuccati. Dhammanimittaniketavisāraṇibandhā kho gahapati, nicketasārīti vuccati. Evaṃ kho gahapati, nicketasārī hoti.

8. ගාභපතිය කෙසේ නම් අතිකෙනසාරී නම් වේද. ගාභපතිය රූපාරම්මණය නමැති ගාභයෙහි බැඳෙන්නාවූ ක්ලේශ ධර්මයෝ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පහකරන ලද්දාහුය. උදුරා දමන ලද මූල් ඇත්තාහුය. සිද්ධන ලද නල් ගසක් මෙන් කරන ලද්දාහුය. විනාශ කරන ලද්දාහුය. මන්තෙහි නුපදින බවට පමුණුවන ලද්දාහුය. එහෙයින් තථාගතයන් වහන්සේ අතිකෙනසාරී යයි කියනු ලැබේ. ගාභපතිය මෙසේ වනාහි අතිකෙනසාරී නම් වෙයි.

Kathañca gahapati, anicketasārī hoti: rūpanimittaniketavisāraṇibandhā kho gahapati, tathāgatassa pahīnā ucchinnamūlā tālāvattthukatā anabhāvakatā āyatim anuppādadhammā. Tasmā tathāgato anicketasārīti vuccati. Saddanimittaniketavisāraṇibandhā ... Dhammanimittaniketavisāraṇibandhā

9. ගාභපතිය ශබ්දාරම්මණ නමැති ගාභයෙහි බැඳෙන්නාවූ ක්ලේශ ධර්මයෝ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පහකරන ලද්දාහුය. උදුරා දමන ලද මූල් ඇත්තාහුය. සිද්ධන ලද නල් ගසක් මෙන් කරන ලද්දාහුය. විනාශ කරන ලද්දාහුය. මන්තෙහි නුපදින බවට පමුණුවන ලද්දාහුය. එහෙයින් තථාගතයන් වහන්සේ අතිකෙනසාරී

යයි කියනු ලැබේ. ගාභපතිය මෙසේ වනාහි අනිකෙනසාරී නම් වෙයි.

10. ගාභපතිය ගන්ධාරම්මණ නමැති ගාභයෙහි බැඳෙන්නාවූ ක්ලේශ ධර්මයෝ තථාගනයන් වහන්සේ විසින් පහකරන ලද්දාහුය. උදුරා දන ලද මුල් ඇත්තාහුය. සිඳින ලද නල් ගසක් මෙන් කරන ලද්දාහුය. විනාශ කරන ලද්දාහුය. මන්තෙහි නුපදින බවට පමුණුවන ලද්දාහුය. එහෙයින් තථාගනයන් වහන්සේ අනිකෙනසාරී යයි කියනු ලැබේ. ගාභපතිය මෙසේ වනාහි අනිකෙනසාරී නම් වෙයි.

11. ගාභපතිය රසාරම්මණ නමැති ගාභයෙහි බැඳෙන්නාවූ ක්ලේශ ධර්මයෝ තථාගනයන් වහන්සේ විසින් පහකරන ලද්දාහුය. අදුරා දමන ලද මුල් ඇත්තාහුය. සිඳින ලද නල් ගසක් මෙන් කරන ලද්දාහුය. විනාශ කරන ලද්දාහුය. මන්තෙහි නුපදින බවට පමුණුවන ලද්දාහුය. එහෙයින් තථාගනයන් වහන්සේ අනිකෙනසාරී යයි කියනු ලැබේ. ගාභපතිය මෙසේ වනාහි අනිකෙනසාරී නම් වෙයි.

12. ගාභපතිය ස්පඨාරම්මණ නමැති ගාභයෙහි බැඳෙන්නාවූ ක්ලේශ ධර්මයෝ තථාගනයන් වහන්සේ විසින් පහකරන ලද්දාහුය. අදුරා දමන ලද මුල් ඇත්තාහුය. සිඳින ලද නල් ගසක් මෙන් කරන ලද්දාහුය. විනාශ කරන ලද්දාහුය. මන්තෙහි නුපදින බවට පමුණුවන ලද්දාහුය. එහෙයින් තථාගනයන් වහන්සේ අනිකෙනසාරී යයි කියනු ලැබේ. ගාභපතිය මෙසේ වනාහි අනිකෙනසාරී නම් වෙයි.

13. ගාභපතිය ධර්මාරම්මණ නමැති ගාභයෙහි බැඳෙන්නාවූ ක්ලේශ ධර්මයෝ තථාගනයන් වහන්සේ විසින් පහකරන ලද්දාහුය. අදුරා දමන ලද මුල් ඇත්තාහුය. සිඳින ලද නල් ගසක් මෙන් කරන ලද්දාහුය. විනාශ කරන ලද්දාහුය. මන්තෙහි නුපදින බවට පමුණුවන ලද්දාහුය. එහෙයින් තථාගනයන් වහන්සේ අනිකෙනසාරී යයි කියනු ලැබේ. ගාභපතිය මෙසේ වනාහි අනිකෙනසාරී නම් වෙයි.

14. ගාභපතිය කෙසේ නම් ගම හා එක්වන ස්වභාවය ඇත්තේද. ගාභපතිය මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ගිහියන් හා එක්ව වාසය කරයි එක්ව සතුටු වෙමින් එක්ව ශෝක වෙමින් ගිහියන් හා සැපවත් වූ කල්හි නමාන් සැප සහිත වෙමින් ගිහියන් දුක් සහිත වූ කල්හි නමාන් දුක් සහිත වෙමින් ගිහියන් ගේ නොයෙක් කටයුතු උපන් කල්හි නමාන් ඔවුන් හා එක් වීමට පැමිණෙයි. ගාභපතිය මෙසේ වනාහි ගම හා එක්ව වාසය කරන්නේ නම් වේ.

15. ගාභපතිය කෙසේ නම් ගම හා එක්ව වාසය නොකරන්නේද. ගාභපතිය මේ ශාසනයෙහි මහණනෙමේ ගිහියන් හා මිශ්‍රව වාසය නොකරයි. ගිහියන් හා එක්ව සතුටු නොවන්නේ ශෝක නොවන්නේ ගිහියන් සැප සහිතවූ කල්හි නමාන් සැප සහිත නොවන්නේ ගිහියන් දුක් සහිතවූ කල්හි නමාන් දුක් සහිත නොවන්නේ ගිහියන්ගේ කටයුතු

උපන් කල්හි ඒ කටයුතුවලට එක්වීමට නොපැමිණෙන්නේ වෙයි. ගාභපතිය මෙසේ වනාහි ගම හා එක් නොවන්නේ වම් වේ.

16. ගාභපතිය කෙසේ නම් කාමයන්ගෙන් නොමිදුණේ නම් වේද. ගාභපතිය මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කාමයන්හි දුරු නොකල රාගය ඇත්තේ වේද දුරු නොකල ඡන්දය ඇත්තේ වේද දුරු නොකල ප්‍රේමය ඇත්තේ වේද දුරු නොකල පිපාසය ඇත්තේ වේද දුරු නොකල දාහය ඇත්තේ වේද දුරු නොකල තෘෂ්ණාව ඇත්තේ වේද ගාභපතිය මෙසේ වනාහි කාමයන්ගෙන් නොමිදුණේ නම් වෙයි.

Kathañca gahapati, kāmehi aritto hoti: idha gahapati, ekacco kāmesu avigatarāgo hoti avigatachando avigatapemo avigatapipāso avigataparilāho avigatatañho. Evaṃ kho gahapati kāmehi aritto hoti.

17. ගාභපතිය කෙසේ නම් කාමයන්ගෙන් මිදුණේ නම් වේද. මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කාමයන්හි දුරු කල රාගය ඇත්තේ වේද. දුරු කල ඡන්දය ඇත්තේ වේද. දුරු කල ප්‍රේමය ඇත්තේ වේද දුරු කල පිපාසය ඇත්තේ වේද දුරු කල දාහය ඇත්තේ වේද දුරු කල තෘෂ්ණාව ඇත්තේ වේද ගාභපතිය මෙසේ වනාහි කාමයන්ගෙන් මිදුණේ නම් වෙයි.

Kathañca gahapati, kāmehi ritto hoti: idha gahapati ekacco kāmesu vigatarāgo hoti vigatachando vigatapemo vigatapipāso vigataparilāho vigatatañho. Evaṃ kho gahapati kāmehi ritto hoti.

18. ගාභපතිය කෙසේ නම් සසර පෙරටු කොට ඇත්තේ නම් වේද ගාභපතිය මේ ශාසනයෙහි ඇතුළුකොට අනාගත කාලයෙහි මෙබඳු රූප ඇත්තේක් වන්නෙමිවා මෙබඳු වේදනා ඇත්තේක් වන්නෙමිවා මෙබඳු සංඥා ඇත්තේක් වන්නෙමිවා මෙබඳු සිස්කාර ඇත්තේක් වන්නෙමිවා මෙබඳු විඤාන ඇත්තේක් වන්නෙමිවායි මෙසේ අදහස් වෙයි. ගාභපතිය මෙසේ වනාහි සසර පෙරටුකොට ඇත්තේ නම් වෙයි.

“Kathañca, gahapati, purakkharāno hoti? Idha, gahapati, ekaccassa evaṃ hoti – ‘evaṃrūpo siyaṃ anāgatamaddhānaṃ, evaṃvedano siyaṃ anāgatamaddhānaṃ, evaṃsaññā siyaṃ anāgatamaddhānaṃ, evaṃsañkhāro siyaṃ anāgatamaddhānaṃ, evaṃviññāno siyaṃ anāgatamaddhāna’nti. Evaṃ kho, gahapati, purakkharāno hoti.

19. ගාභපතිය කෙසේ නම් සසර පෙරටුකොට ඇත්තේ නම් වේද ගාභපතිය මේ ශාසනයෙහි ඇතුළු කෙතෙකුට අනාගත කාලයෙහි මෙබඳු රූප ඇත්තේක් වන්නෙමිවා මෙබඳු වේදනා ඇත්තේක් වන්නෙමිවා මෙබඳු සංඥා ඇත්තේක් වන්නෙමිවා මෙබඳු සංස්කාර ඇත්තේක් වන්නෙමිවා මෙබඳු විඤ්ඤාණ ඇත්තේක් වන්නෙමිවායි. මෙසේ අදහස් නොවේද ගාභපතිය මෙසේ වනාහි සසර පෙරටුකොට ඇත්තේ නම් වෙයි.

“Kathañca, gahapati, apurakkharāno hoti? Idha, gahapati, ekaccassa na evaṃ hoti – ‘evaṃrūpo siyaṃ anāgatamaddhānaṃ, evaṃvedano siyaṃ anāgatamaddhānaṃ, evaṃsaññā siyaṃ anāgatamaddhānaṃ, evaṃsañkhāro siyaṃ anāgatamaddhānaṃ, evaṃviññāno siyaṃ anāgatamaddhāna’nti. Evaṃ kho, gahapati, apurakkharāno hoti.

20. ගාභපතිය කෙසේනම් ජනයා සමග විරුධ කථා කරන්නේ නම් වේද. ගාභපතිය මේ ශාසනයෙහි ඇතුළුකොට මෙවැනි කථා කරන්නේ වෙයි කෙසේද. නුඹ මේ ධර්ම විනය නොදන්නෙහිය. මම මේ ධර්ම විනය දන්නෙමි. කිමෙකද නුඹ මේ ධර්ම විනය දන්නෙහිද නුඹ වරදවා පිලිපත්තේක් වෙහිය. මම මනා කොට පිලිපත්තේක් වෙමි. පළමුව කිය යුත්ත පසුව කියෙහිය. පසුව කිය යුත්ත පළමුව කියෙහිය. මාගේ වචනය සිඵලය (මධුරය) නාගේ වචනය අසිඵලය (අමධුරය) නා විසින් බොහෝ කලක් පුරුදු කරන ලද වාදය මාගේ වාදයට පැමිණ ක්ෂණයකින් නවතින්නේය. මා විසින් නොපගේ දෝෂය නංවන ලදී. මේ වාදයෙන් මිඳෙනු පිණිස ගුරුන් සොයා යව. ඉදින් නිග්‍රහ කරන ලද්දේ වෙහි හැකි නම් ප්‍රශ්නය විසඳව කියායි.

21. ගාභපතිය මෙසේ වනාහි ජනයා සමග විරුද්ධ කථා කරන්නේ නම් වෙයි. ගාභපතිය කෙසේ නම් ජනයා සමග විරුද්ධ කථා නොකරන්නේ නම් වෙයිද. ගාභපතිය මේ ශාසනයෙහි හික්ෂුතෙම මෙසේ කථා නොකරන්නේ වෙයි කෙසේද නුඹ මේ ධර්ම විනය නොදන්නෙහිය. මම මේ ධර්ම විනය දන්නෙමි. කිම නුඹ මේ ධර්මවිනය දන්නෙහිද. නුඹ වරදවා පිලිපත්තේක් වෙහිය. මම මනා කොට පිලිපත්තේක් වෙමි. පළමුව කිය යුත්ත පසුව කියෙහිය. පසුව කිය යුත්ත පළමුව කියෙහිය. මාගේ වචනය සිඵලය. නාගේ වචනය අසිඵලය. නා විසින් බොහෝ කලක් පුරුදු කරන ලද්ද මාගේ වාදයට පැමිණ නවතියි. මා විසින් වාදය ආරෝපනය කරන ලදී. වාදයෙන් මිඳෙනු පිණිස ගුරුන් කරා යව. නිග්‍රහකරන ලද්දෙහි ඉදින් සමර්ථ වෙහි නම් විසඳවයි මෙබඳු කථා නොකරන්නේ වෙයි.

22. ගාභපතිය මෙසේ වනාහි ජනයා සමග විරුද්ධ කථා නොකරන්නේ වෙයි. ගාභපතිය මෙසේ වනාහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අශ්ටක වගීයෙහි මාගන්දිය ප්‍රශ්නයෙහි ගෙය අත්හැර ගෙය වාසය නොකරන්නාවූ ගම හා එක්ව නොවසන්නාවූ කාමයන් කෙරෙන් මිඳුනාවූ සසර පෙරටු කොට ඇත්තාවූ මහණ තෙමේ කෙසේ ජනයා සමග විරුද්ධ කථා නොකරන්නේද. යව යම් වචනය වදාරන ලද්දේද, ගාභපතිය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සංකෙසපයෙන් වදාළ මේ වචනයාගේ අර්ථය විස්තර වශයෙන් මෙසේ දන යුතු.

(තුන් වෙනි භාලද්දකාහි සූත්‍රය නිමි)